

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

3 Ağustos 2014 tarihinde IŞİD tarafından Şengal'de Êzidî halkına karşı gerçekleştirilen soykırımın Türkiye'ye uzanan boyutlarının; kaçırılan kadın ve çocukların akıbetinin, Türkiye'nin insan ticareti ağlarında transit veya hedef ülke olarak kullanıldığına ilişkin iddiaların, Türkiye'de yürütülen adli süreçlerin, soykırımın ardından Türkiye'ye sığınmak zorunda kalan Êzidîlerin karşılaştığı hukuki, sosyal ve insani sorunların ve Türkiye'de yaşayan Êzidî yurttaşların kolektif haklarına yönelik ihlallerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Êzidîler, Mezopotamya'nın kadim halklarından ve inanç topluluklarından biridir. İnançları, kimlikleri ve yaşam biçimleri nedeniyle tarih boyunca katliam, zorla göç, asimilasyon ve mülksüzleştirme politikalarına maruz bırakılmışlardır. Êzidî toplumunun kolektif hafızasında “ferman” olarak adlandırılan bu saldırıların son halkası, 3 Ağustos 2014'te Şengal'de başlamış ve “74'üncü Ferman” olarak anılmıştır.

IŞİD'in Şengal'e yönelik saldırıları, Êzidî toplumunun fiziksel varlığını, inancını ve toplumsal yaşamını ortadan kaldırmayı amaçlayan sistematik bir yok etme hareketidir. Binlerce kişi öldürülmüş, yüz binlerce kişi yerinden edilmiş; 6 bini aşkın kadın ve çocuk kaçırılarak köleleştirme, cinsel şiddet, zorla alıkoyma ve zorla din değiştirme suçlarına maruz bırakılmıştır. Şengal Dağı'nda kuşatma altında kalan çok sayıda kişi de açlık, susuzluk ve ağır yaşam koşulları nedeniyle hayatını kaybetmiştir.

Birleşmiş Milletler, IŞİD'in Êzidîlere yönelik eylemlerinin soykırım, insanlığa karşı suç ve savaş suçu oluşturduğunu tespit etmiştir. Soykırımın en ağır boyutlarından birini kadınlara ve kız çocuklarına yönelik sistematik saldırılar oluşturmuştur. Kadınlar ve çocuklar alınıp satılmış, cinsel köleliğe, işkenceye ve zorla din değiştirmeye maruz bırakılmış; erkek çocukların bir bölümü zorla silahlı yapılara dahil edilmiştir. Bu saldırılar, Êzidî toplumunun gelecek kuşaklarını hedef alan kadın kırım ve çocuklara karşı ağır suçlar niteliğindedir.

Aradan geçen on iki yıla rağmen kayıp Êzidî kadın ve çocukların tamamının akıbeti aydınlatılamamıştır. Toplu mezarların açılması, yaşamını yitirenlerin kimliklerinin belirlenmesi, kayıpların bulunması ve faillerin etkili biçimde yargılanması yönündeki yükümlülükler devam etmektedir. Hayatta kalanların adalete, hakikate, tazmine ve psikososyal desteğe erişmesi de soykırım sonrası onarımın temel parçasıdır.

Türkiye; Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi, Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ve özellikle kadınlarla çocukların insan ticaretine karşı korunmasını düzenleyen Palermo Protokolü başta olmak üzere ilgili uluslararası sözleşmelerin tarafıdır. Bu yükümlülükler; ciddi suç iddialarını etkili biçimde araştırma, risk altındaki kişileri koruma, faillerin cezasız kalmasını önleme ve uluslararası iş birliği yürütme sorumluluğu doğurmaktadır.

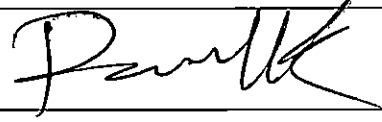
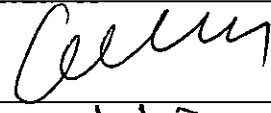
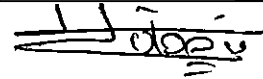
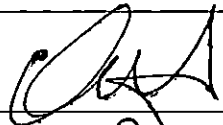
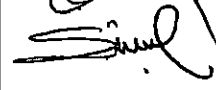
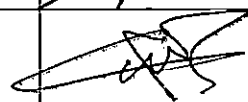
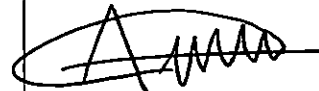
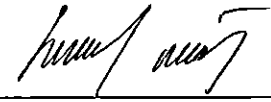
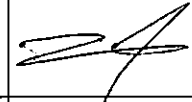
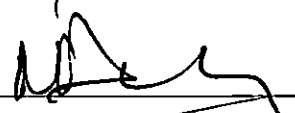
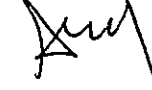
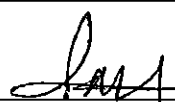
Kaçırılan Êzidî kadın ve çocuklardan bazılarının Türkiye'ye getirildiği, Türkiye'de tutulduğu veya Türkiye üzerinden başka ülkelere götürüldüğü yönünde kamuoyuna yansıyan iddia ve belirli vakalar bulunmaktadır. Bu nedenle sınır geçiş kayıtlarının, kayıp bildirimlerinin, adli dosyaların ve uluslararası kuruluşların kayıtlarının karşılaştırılıp karşılaştırılmadığı; insan ticareti, köleleştirme, cinsel saldırı, çocuğun kaçırılması ve kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma suçları yönünden etkili soruşturma yürütülüp yürütülmediği açıklığa kavuşturulmalıdır.

Türkiye'de IŞİD bağlantılı kişiler hakkında yürütülen soruşturma ve kovuşturmalarda Êzidîlere karşı işlenen fiillerin yalnızca örgüt üyeliği kapsamında mı ele alındığı; soykırım, insanlığa karşı suçlar ve insan ticareti yönünden ayrıca değerlendirme yapılıp yapılmadığı araştırılmalıdır. Hayatta kalanların adli süreçlere güvenli biçimde katılması, tercüman ve hukuki yardıma erişmesi, kimliklerinin korunması ve uluslararası kurumlarla etkin bilgi paylaşımı sağlanmalıdır.

Şengal saldırılarının ardından Türkiye'ye sığınan Êzidîler hukuki statü, barınma, sağlık, eğitim, çalışma ve psikososyal destek hizmetlerine erişimde önemli sorunlarla karşılaşmıştır. Uluslararası koruma başvurularının nasıl değerlendirildiği, geri gönderme merkezlerindeki uygulamalar ve sınır dışı kararlarında geri gönderme yasağına uyulup uyulmadığı incelenmelidir. Soykırımdan kaçarak güvenli bir yaşam arayan kişilerin yeniden risk altına sokulması telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurabilir.

Türkiye'de yaşayan Êzidî yurttaşlar; köylerine dönüş, mülkiyetlerine erişim, ibadet özgürlüğü, mezarlık ve kutsal mekânların korunması, kültürel miraslarının yaşatılması ve inançlarının kamusal alanda tanınması konularında sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunların bireysel başvurulara bırakılması yerine, Êzidî halkının eşit yurttaşlığını ve kolektif haklarını güvence altına alan bütünlüklü bir kamu politikası oluşturulmalıdır.

Tüm bu nedenlerle Şengal Soykırımı'nın Türkiye'ye uzanan boyutlarının, kayıp kadın ve çocukların akıbetinin, Türkiye bağlantılı insan ticareti iddialarının, adli ve idari süreçlerin, kamu kurumlarının sorumluluklarının ve Êzidîlerin karşılaştığı hak ihlallerinin bütün yönleriyle araştırılması; adalet, hakikat ve onarımın sağlanması için alınacak hukuki ve idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN ŞARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	